مطالبه از طریق اجرای ثبت:

چک ← در حکم اسناد لازم الاجراست.

← اجرای ثبت اسناد رسمی اجرائیه صادر می‌کنند.

← ضابطان دادگستری مکلف به اجرای آن هستند.

ضمانت ← بلامحل است X

* چک نسبت به قسمتی از مبلغ آن بدون محل باشد، دارنده چک نسبت به باقی مانده حق صدور اجرائیه دارد.

* مطالبه وجه چک و خسارت تأخیر تأدیه و حق الوکاله وکیل

← اجرای ثبت ← مطالبه خسارت تأخیر تأدیه و سایر هزینه‌ها از صادرکننده قابل وصول نیست X

← اجرای احکام دادگستری ← مطالبه این خسارات از طریق مذکور امکان پذیر است.

* دارنده چک یعنی کسی که:
- چک در وجه او صادر شده باشد
یا
- به نام او پشت نویسی شده باشد
- قائم مقام قانونی آن‌ها

* مشروط بودن یا بابت تضمین چک ← مانع صدور اجرائیه ثبتی است X

* عناوینی مثل بابت قرارداد بیع خودرو یا مطالب مشابهی که پشت چک نوشته می‌شود مانع صدور اجرائیه نمی‌باشد X

* اداره ثبت محل وقوع بانک محال علیه اداره ثبت صالح برای صدور اجرائیه است.

- اجرائیه علیه چه کسانی قابل صدور است؟ (ثبتی)

← ۱- صادرکننده چک

← ۲- در فرض صدور چک بصورت نمایندگی، علیه صاحب حساب و صادرکننده صادر می‌شود (بصورت تضامنی)

* علیه ظهرنویس و ضامن اجرائیه صادر نمی‌شود X

* در مواردی که صاحبان حساب متعدد باشند و چک به امضای احدی از آنان رسیده باشد ← اجرائیه علیه امضاکننده صادر می‌شود.

* اگر متعهد سند لازم الاجرا فوت کرد، اجرائیه علیه قائم مقام او صادر می‌شود.

- متوقف کردن اجرائیه:

مقام قضایی می‌تواند حکم به ابطال اجرائیه یا دستور توقیف عملیات اجرایی را صادر کند.

* صرف اعلام جرم علیه صادرکننده چک بی‌محل مانع درخواست صدور اجرائیه نیست X

- مطالبه از طریق اجرای دادگستری: (م ۲۳ ق. ص. چ)

دارنده چک ← گواهینامه عدم پرداخت می‌گیرد.

از دادگاه صالح صدور اجرائیه را می‌خواهد برای:
- تسری مبلغ چک
- حق الوکاله وکیل

بدون نیاز به مراحل رسیدگی (بدوی و تجدیدنظر) مستقیماً درخواست صدور اجرائیه می‌کند.

شرایط صدور اجرائیه:

۱- ارائه گواهینامه عدم پرداخت

۲- " " " به دلیل دستور عدم پرداخت (م ۱۶ ق. ص. چ)

۳- در متن چک وصول وجه آن منوط به تحقق شرطی نشده باشد (مشروط نبودن چک)

۴- " " " بابت تضمین بودن آن قید نشده باشد (بابت تضمین نبودن چک)

شرط اجرای اجرائیه ← ۱۰ روز به صادرکننده برای پرداخت مبلغ بدهی یا
← موافقت با دارنده برای پرداخت بدهی یا
← معرفی مالی که اجرای احکام را میسر کند. مهلت داد.

- اجرائیه احکام دادگستری علیه
← صادرکننده چک
← در فرض صدور چک بصورت نمایندگی علیه صاحب حساب و صادرکننده
← علیه ظهرنویس و ضامن صادر نمی‌شود.

* برخلاف اجرای ثبت، اجرائیه دادگستری علیه قائم‌مقام صادرکننده امکان‌پذیر نیست. (وراث)

** - توقف اجرائیه دادگستری
① صرف ادعای صادرکننده یا قائم‌مقام او مبنی بر متروک بودن یا بابت تضمین بودن چک یا شکایت کیفری مبنی بر کلاهبرداری/خیانت در امانت مانع از اجرای عملیات اجرایی نمی‌شود
② مگر اینکه مرجع قضایی ظن قوی کند یا از اجرای آن ضرر جبران ناپذیری وارد گردد
③ با اخذ تأمین مناسب قرار توقف عملیات اجرایی صادر می‌شود.

قرار توقف عملیات اجرایی
- با اخذ تأمین: ظن قوی یا ضرر جبران ناپذیر
- بدون اخذ تأمین: سند رسمی باشد - صادرکننده یا قائم‌مقام او مدعی مفقودی چک شوند

* به این دعاوی خارج از نوبت رسیدگی می‌شود.

- شکایت کیفری (صدور چک بلامحل)

م ۷ ق.ص.ج

جرم در حکم صدور چک بلامحل (م ۱۰ ق.ص.ج)

- کسی که با علم به بسته بودن حساب بانکی خود چکی را صادر کند.
- به حداکثر مجازات صدور چک بلامحل محکوم می‌شود.
- مجازات تعیین شده غیرقابل تعلیق می‌باشد.

- زمان و مکان وقوع جرم
  - زمان آن تاریخ صدور چک است
  - مکان وقوع جرم مکان صدور چک می‌باشد.

- جرم صدور چک بلامحل جنبه خصوصی دارد و بدون شکایت دارنده چک قابل تعقیب نیست X (م ۱۱ ق.ص.ج)

- صادرکننده چک قبل از تاریخ شکایت کیفری
  1. وجه چک را نقداً به دارنده آن پرداخته یا
  2. با موافقت شاکی خصوصی ترتیبی برای پرداخت بدهد
  3. موجبات پرداخت آن را در بانک محال علیه فراهم کند

قابل تعقیب کیفری نیست (م ۹ ص.ج)

- اگر تا قبل از صدور حکم قطعی
  1. شاکی گذشت کند یا
  2. متهم وجه چک و خسارات تأخیر تأدیه را نقداً بپردازد یا
  3. موجبات پرداخت وجه چک و خسارات مذکور را فراهم کند یا در صندوق دادگستری یا اجرای ثبت ودیعه کند

قرار موقوفی تعقیب صادر می‌شود (م ۱۲ ق.ص.ج)

- اگر تا پیش از صدور حکم قطعی

۱- شاکی گذشت کند یا

۲- محکوم علیه به ترتیب فوق، موجبات پرداخت وجه چک و خسارت تأخیر تأدیه و سایر خسارات مندرج در حکم را فراهم کند

اجرای حکم متوقف می‌شود

علیه چه کسانی می‌توان شکایت صدور چک بلامحل مطرح کرد؟

فقط علیه صادرکننده چک می‌شود ✓

اما علیه ظهرنویس یا ضامن چک یا قائم‌مقام و صاحب حساب نمی‌توان شکایت صدور چک بلامحل طرح نمود ✗

* چک به نمایندگی از صاحب حساب صادر شده باشد، مانند چکی که توسط مدیر شرکت و از طرف شرکت صادر شده است (م ۱۹ ق.ص.ج)

اصولاً امضاکننده مسئولیت کیفری دارد ✓

صاحب حساب

" " " ندارد مگر امضاکننده اثبات کند که عدم پرداخت مستند به عمل صاحب حساب / وکیل یا نماینده بعدی اوست

- شکایت باید توسط دارنده چک مطرح شود (م ۱۱ ق. ص. چ)

← شخصی است که برای اولین بار چک را به بانک ارائه داده است

* کسی که چک پس از برگشت از بانک به وی منتقل شده، حق شکایت کیفری ندارد X

- چک‌های فاقد وصف کیفری (م ۱۳ ق. ص. چ) ← صادرکننده چک قابل تعقیب کیفری نیست

← ۱- ثابت شود چک سفید امضاء داده شده باشد ← چون با این کار به دارنده وکالت در تکمیل آن را داده است.

← ۲- در متن چک وصول وجه آن منوط به تحقق شرطی شده باشد (چک مشروط)
مثلاً روی چک نوشته: ۱۰۰ میلیون تومان بدهی وجه آقای الف به شرط اتمام عملیات ساختمانی

← ۳- چک بابت تضمین باشد

← ۴- ثابت گردد چک بدون تاریخ صادر شده یا تاریخ واقعی صدور چک مقدم بر تاریخ مندرج در متن چک باشد (چک وعده‌دار یا صادر شده بدون قید تاریخ)

← ۵- چک نامشروع صادر شده باشد مثلاً بابت معاملات نامشروع یا بهره ربوی (م ۶ و ۷ ق. ص. چ)